

Силабус
навчальної дисципліни
Кримінальне право (Особлива частина)
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Рівень вищої освіти перший(бакалавр)

Викладач (і)	Каменський Дмитро Васильович
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/kamenskyj-dmytro-vasylovych/
Контактний тел.	05-513-11-30
Е-mail викладача:	dm.kamensky@gmail.com
Графік консультацій	Індивідуальний

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
7/ 210	36/10	30/8	144/192	Залік, екзамен

Семестр: осінній, весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: : джерела кримінального права, кримінальна відповідальність, злочин, об'єктивна сторона злочину, суб'єктивна сторона злочину, покарання, судимість.

Мета та предмет курсу: Метою вивчення курсу є: формування системи сучасних знань із Загальної та Особливої частини кримінального права; сприяння виробленню навиків аналітичного мислення; формування розуміння правильної кваліфікації злочинів; формування уміння і навички правильного тлумачення та застосування нормативно-правових актів.

Компетентності та програмні результати навчання:

№	Програмні компетентності	Компетентності	Результати навчання
1	Загальні	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку,	ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

		<p>верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	
2	Фахові	<p>СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.</p> <p>СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p>	<p>ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.</p> <p>ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.</p> <p>ПРН 11. Мати базові навички риторики.</p>

Зміст курсу:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Злочини проти основ національної безпеки України.

Поняття злочинів проти національної безпеки. Державна зрада. Посягання на територіальну цілісність. Диверсія. Шпигунство. Колабораційна діяльність. Фінансування дій проти держави. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних складів. Судова практика.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.

Поняття та види правопорушень. Умисне вбивство. Вбивство при пом'якшуючих обставинах. Вбивство через необережність. Тяжкі тілесні ушкодження. Середньої тяжкості

тілесні ушкодження. Легкі тілесні ушкодження. Доведення до самогубства. Медичні правопорушення. Відмежування складів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Правопорушення проти волі, честі та гідності особи.

Незаконне позбавлення волі. Викрадення людини. Торгівля людьми. Примушування. Каткування. Порушення честі та гідності. Погроза. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування складів. Судова практика.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Правопорушення проти статевої свободи та недоторканості.

Поняття правопорушень. Зґвалтування. Сексуальне насильство. Розбещення неповнолітніх. Примушування до статевих відносин. Статеві правопорушення щодо дітей. Кваліфікуючі обставини. Відмежування складів. Захист потерпілих. Судова практика.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Правопорушення проти виборчих, трудових та інших прав людини.

Порушення виборчих прав. Фальсифікація виборів. Порушення трудових прав. Незаконне звільнення. Порушення права на освіту. Порушення права на страйк. Дискримінація. Порушення авторських прав. Кваліфікація. Судова практика.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Правопорушення проти власності.

Поняття злочинів проти власності. Крадіжка. Грабіж. Розбій. Шахрайство. Вимагання. Привласнення майна. Пошкодження майна. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування складів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7. Правопорушення у сфері господарської діяльності.

Поняття господарських правопорушень. Фіктивне підприємництво. Ухилення від сплати податків. Незаконна підприємницька діяльність. Легалізація доходів. Банкрутство. Маніпуляції на ринку. Порушення конкуренції. Кваліфікація. Судова практика.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8. Правопорушення проти довкілля.

Поняття екологічних правопорушень. Забруднення довкілля. Незаконна вирубка лісу. Браконьєрство. Порушення правил екологічної безпеки. Знищення природних ресурсів. Кваліфікація. Відповідальність. Міжнародні стандарти. Судова практика

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9. Правопорушення проти громадської безпеки.

Поняття громадської безпеки. Терористичний акт. Захоплення заручників. Незаконне поводження зі зброєю. Порушення правил безпеки. Створення злочинних організацій. Кваліфікація. Відмежування складів. Судова практика. Запобігання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10. Правопорушення проти безпеки виробництва.

Порушення правил охорони праці. Порушення техніки безпеки. Аварії на виробництві. Відповідальність посадових осіб. Наслідки правопорушень. Кваліфікація. Судова практика. Запобігання. Контроль. Значення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 11. Правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Порушення ПДР. ДТП та їх наслідки. Керування в стані сп'яніння. Порушення правил експлуатації транспорту. Відповідальність водіїв. Кваліфікація. Судова практика. Безпека руху. Запобігання. Значення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 12. Правопорушення проти громадського порядку та моральності.

Хуліганство. Масові заворушення. Наруга над могилами. Порушення громадського порядку. Проституція (пов'язані правопорушення). Кваліфікація. Судова практика. Запобігання. Соціальні аспекти. Значення

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 13. Правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів.

Незаконне виробництво наркотиків. Зберігання наркотиків. Збут наркотиків. Контрабанда наркотиків. Прекурсори. Кваліфікація. Судова практика. Запобігання. Лікування залежності. Міжнародні аспекти

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 14. Правопорушення у сфері службової діяльності.

Зловживання владою. Службова недбалість. Підробка документів. Перевищення повноважень. Корупційні правопорушення. Хабарництво. Кваліфікація. Судова практика. Запобігання. Відповідальність

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 15. Правопорушення проти правосуддя.

Завідомо неправдиві показання. Перешкоджання правосуддю. Втручання в діяльність суду. Ухилення від покарання. Невиконання судових рішень. Кваліфікація. Судова практика. Відповідальність. Запобігання. Значення

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 16. Військові кримінальні правопорушення.

Поняття військових правопорушень. Дезертирство. Самовільне залишення частини. Непокора. Порушення статуту. Кваліфікація. Судова практика. Особливості відповідальності. Воєнний стан. Значення

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 17. Правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Агресія. Воєнні злочини. Геноцид. Злочини проти людяності. Міжнародна відповідальність. Міжнародні суди. Кваліфікація. Судова практика. Міжнародне право. Значення

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 18. Кримінальні правопорушення у сфері використання інформаційних технологій.

Кіберзлочини. Несанкціонований доступ до інформації. Втручання в роботу систем. Крадіжка даних. Інтернет-шахрайство. Захист інформації. Кваліфікація. Судова практика. Міжнародне співробітництво. Перспективи розвитку

Методи навчання: Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій:

Словесні: лекції (тематична/проблемна), пояснення, проблемна бесіда, дискусія, мозковий штурм, інтелект-карти тощо.

Наочні: пояснювально-ілюстративний метод, показ і обговорення навчальної презентації тощо.

Практичні: ситуаційні дослідження, метод кейсів, метод моделювання практичних ситуацій, розв'язування психологічних задач, професійно-зорієнтованих ситуацій, робота в малих групах, виконання практичних вправ тощо.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання тем курсу, що були пропущені або не підготовлені, відбувається на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання норм академічної доброчесності є загальною вимогою для студентів БДПУ згідно з Положенням про академічну доброчесність у БДПУ. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При повторних порушеннях, беручи до уваги моральний аспект проблеми, до студента можуть бути застосовані дисциплінарні заходи. При виконанні письмових робіт не допустимим є порушення академічної доброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботах є підставою для їх незарахування викладачем. Списування під час підсумкового контролю знань заборонені. Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку мають право на перескладання у встановлені терміни.

Політика щодо використання штучного інтелекту. У рамках курсу "Кримінальне право (Загальна частина)" ви можете відповідально використовувати інструменти штучного інтелекту (ШІ) для підвищення ефективності навчання, наприклад, для попереднього структурування навчальних матеріалів, підтримки мовних компетентностей або пошуку та узагальнення великих обсягів інформації з нормативно-правових актів. З огляду на специфіку освітнього законодавства, ви зобов'язані здійснювати критичну верифікацію всіх згенерованих ШІ виходів, особливо щодо цитувань та правових положень, оскільки системи ГШІ можуть генерувати недостовірні факти або вигадані посилання ("галюцинації"), що є неприпустимим у сфері професійної юридичної відповідальності. Наголошую, що основним принципом є повна прозорість: у всіх позааудиторних письмових роботах необхідно обов'язково розкривати внесок ШІ, використовуючи стандарт GAIDeT, зазначаючи інструмент та делеговані завдання; при цьому відповідальність за зміст та академічну доброчесність роботи завжди несе лише здобувач. Ми заохочуємо вас інтегрувати ці технології для формування ШІ-грамотності, але кінцеве оцінювання завжди базуватиметься на демонстрації вашої індивідуальної здатності до аналізу та застосування освітнього законодавства.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: вивчення дисципліни передбачає використання мультимедійного обладнання, комп'ютерної техніки та пакетів прикладних програм Microsoft Power Point, Microsoft Office Excel, Microsoft Word, Moodle, Zoom.

Система оцінювання та вимоги: Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у шкалу ECTS. Бали нараховуються за виконання завдань аудиторної роботи, практичних робіт, тестів, індивідуальних завдань, самостійної роботи. Для кожного здобувача вищої освіти інформація про критерії оцінювання та його успішність доступна у Moodle. Підсумковий контроль відбувається у формі заліку.

Максимальна оцінка навчальних досягнень здобувача

1. Максимальна сума балів поточного контролю (практичні та самостійні роботи) – 50 балів.
2. Максимальна сума балів підсумкового контролю (екзамен) – 50 балів.
3. Максимальна сума балів за навчальну дисципліну (підсумкове оцінювання) – 100 балів (за університетською шкалою та шкалою ЄКТС).

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська шкала. Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітньої компоненти є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання, складає 50 балів.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Базова:

1. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за ред. В. Я. Тація. — Харків : Право, 2020. — 528 с.
2. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / за ред. В. Я. Тація. — Харків : Право, 2021. — 712 с.
3. Мельник М. І. Кримінальне право України : курс лекцій. — Київ : Юрінком Інтер, 2019. — 640 с.
4. Дудоров О. О. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. — Київ : Алерта, 2020. — 480 с.
5. Дудоров О. О. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. — Київ : Алерта, 2021. — 560 с.
6. Сташис В. В. Кримінальне право України : підручник. — Харків : Право, 2018. — 600 с.
7. Андрушко П. П. Кримінальне право України : підручник. — Київ : Юрінком Інтер, 2018. — 520 с.
8. Кримінальний кодекс України : науково-практичний коментар / за ред. В. Я. Тація. — Харків : Право, 2020. — 1200 с.
9. Кримінальний кодекс України : науково-практичний коментар / за ред. М. І. Мельника. — Київ : Юрінком Інтер, 2019. — 1100 с.
10. Про судову практику в справах про злочини : постанови Пленуму Верховного Суду України. — Київ, 2010.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. Київ, 2006.
2. Закон України від 1 липня 2010 року «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» / Голос України. 20 липня. №132.
3. Закон України від 29 червня 2004 року «Про міжнародні договори України»// Відомості Верховної Ради України. 2004. №50. Ст.540.
4. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. У кн.: Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. Київ , 1992. С.18-24.
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. // Збірка договорів Ради Європи. – К.: Парламентське видавництво, 2000. С. 27-45.
6. Закон України від 9 лютого 2006 року «Про внесення змін до деяких законів України»//Відомості Верховної Ради України. – 2006. - №26. – Ст.216.
7. Закон України від 23 лютого 2006 року «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»//Відомості Верховної Ради України. – 2006. - №30. – Ст.260.
8. Закон України « Про внесення змін до Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 15 березня 2011 року // Голос України. 2011. 13 квітня. №67.
9. Закон "Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року , Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції" від 17 липня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. 1997 , № 40. - Ст. 263.
10. Постанова Верховної Ради України "Про приведення законодавства України у відповідність з Європейськими конвенціями з питань кримінального судочинства" від 22 вересня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. 1995, № 33. - Ст. 258.
11. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Затв. Законом України від 18 березня 2004 року // Відомості Верховної Ради України. 2004. №29. Ст.367.
12. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року. Київ, 2011
13. Кримінально-процесуальний кодекс України. Київ, 2011.
14. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року / Голос України. – 2012. 19 травня. №90-91.
15. Закон України від 13 квітня 2012 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України / Голос України. – 2012. – 19 травня. - №90-91.
16. Закон України від 21 травня 2010 року «Про внесення змін до Кримінально – процесуального кодексу України щодо видачі особи (екстрадиції)/Голос України. – 2010. – 17 червня. - №110.
17. Закон України «Про ратифікацію Другого додаткового протоколу до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах» від 1 червня 2011 року // Голос України. 2011. 30 червня. - №116.
18. Закон України « Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з ратифікацією Другого додаткового протоколу до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах» від 16 червня 2011 року // Голос України. 2011. 9 липня. №123.
19. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22 вересня 2011 року / Голос України. – 2011. – 25 жовтня. - №199.
20. Закон України від 10 січня 2002 року "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про банки і банківську діяльність"// Відомості Верховної Ради України. – 2002. - №17. – Ст.117.
21. Закон України від 15 травня 2003 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України”(Військова служба правопорядку)// Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №29. – Ст.233.
22. Закон України від 7 березня 2002 року "Про внесення змін до деяких законодавчих актів

- України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про розвідувальні органи України" // Відомості Верховної Ради України. – 2002. - №33. – Ст.236.
23. Закон України від 7 липня 2010 року "Про судоустрій і статус суддів" / Голос України. – 2010. – 3 серпня. - №142.
 24. Закон України від 2 лютого 1994 року "Про органи суддівського самоврядування" // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 22. - С. - 138.
 25. Закон України від 21 червня 2001 року "Про внесення змін до Закону України "Про органи суддівського самоврядування" // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 33. - Ст. 181.
 26. Закон України "Про Конституційний суд України" від 16 жовтня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 4. - Ст. 272.
 27. Закон України від 22 грудня 2005 року "Про доступ до судових рішень" // Відомості Верховної Ради України. - 2006. - №15. – Ст.128.
 28. Закон України "Про прокуратуру" від 5 листопада 1991 року // Прокуратура України. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – С.6-35.
 29. Закон України від 5 липня 2012 року «Про адвокатуру і адвокатську діяльність».
 30. Закон України "Про адвокатуру" від 19 грудня 1992 року // // Законодавство України про судову і правоохоронну діяльність. – К., 2001. –С. 211- 218.
 31. Закон України "Про міліцію" від 20 грудня 1990 року // Там само. – С. 235 – 261.
 32. Закон України "Про Службу безпеки України" від 25 березня 1992 року // Там само. – С.219 – 234.
 33. Закон України "Про оперативно-розшукову діяльність" від 18 березня 1992 року // Там само. – С.262 – 267.
 34. Закон України "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю" від 30 червня 1993 року // Там само. – С.278 – 298.
 35. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про адвокатуру" від 16 листопада 2006 року // Відомості Верховної Ради України. – 2007. - №2. – Ст.12.
 36. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 2 червня 2011 року // Голос України. - 2011. – 8 липня. - №122.
 37. Закон України від 20 березня 2003 року "Про боротьбу з тероризмом" // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №25. – Ст.180.
 38. Закон України "Про громадянство України" від 18 січня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 13. – Ст.65.
 39. Закон України "Про звернення громадян" від 2 жовтня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. - 1996, № 47. - Ст. 256.
 40. Закон України "Про статус народного депутата України" від 22 березня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - №42. – Ст.212.
 41. Закон України від 11 липня 2002 року "Про статус депутатів місцевих рад" // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 40. - Ст. 290.
 42. Закон України від 8 вересня 2005 року "Про внесення змін до Закону України "Про статус депутатів місцевих рад" // Відомості Верховної Ради України. - 2005. - №51. – Ст.552.
 43. Закон України від 4 квітня 2006 року "Про внесення змін до Закону України "Про статус депутатів місцевих рад" // Відомості Верховної Ради України. – 2006. - №21. – Ст.171.
 44. Закон України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" від 23 грудня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. – 1998. - №20. – Ст.99.
 45. Закон України "Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів" від 23 грудня 1993 року // Прокуратура України. Законодавство, рішення Конституційного Суду України, накази та інші організаційно-розпорядчі документи Генерального прокурора України. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – С. 91-100.
 46. Закон України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві" від 23 грудня 1993 року // Законодавство України про судову і

- правоохоронну діяльність – К.: Юрінком Інтер, 2001. – С.149 – 159.
47. Закон України "Про попереднє ув'язнення" від 30 червня 1993 року // Там само. – С.308 – 322.
 48. Закон України "Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду" від 1 грудня 1994 року // Відомості Верховної Ради України. -1995, №1. - Ст.1.
 49. Закон України від 1 грудня 2005 року "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду"//Відомості Верховної Ради України. – 2006. - №12. – Ст.102.
 50. Положення про застосування Закону України "Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду". Затверджене наказом Міністерства юстиції. Генеральної прокуратури та Міністерства фінансів України від 4 березня 1996 року № 615, 3, 41 // Юридичний вісник України. - 5-12 червня 1997 року. - № 23.
 51. Закон України "Про судову експертизу" від 25 лютого 1994 року // Відомості Верховної Ради України. - 1994, № 28. - Ст. 232.
 52. Закон України від 9 вересня 2004 року "Про внесення змін до Закону України "Про судову експертизу"// Відомості Верховної Ради України. – 2005. - №1. – Ст.14.
 53. Кодекс торговельного мореплавства України від 23 травня 1995 року //Відомості Верховної Ради України. – 1995. - № 48. - Ст. 349.
 54. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про застосування амністії в Україні" та інших законодавчих актів України від 2 червня 2011 року / Голос України. – 2011. – 30 червня. - №116.
 55. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про державну податкову службу в Україні" від 5 лютого 1998 року // Відомості Верховної Ради України. – 1998. - №29. – Ст.190.
 56. Закон України "Про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з утворенням податкової міліції ” від 5 лютого 1998 року // Відомості Верховної Ради України. – 1998. - №26. – Ст.149.
 57. Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні. Затверджене Указом Президента України від 10червня 1993 року // Голос України. -1993. – 26 червня.
 58. Закон України від 7 березня 2002 року "Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України" // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 32. - Ст. 225.
 59. Інструкція про провадження дізнання у Збройних Силах України. Затверджена наказом Міністра оборони України від 27 липня 2006 року № 465.
 60. Інструкція про порядок виконання постанов прокурорів, суддів, слідчих, органів дізнання і ухвал судів про привід підозрюваних, обвинувачених, підсудних, свідків, потерпілих. Затверджена наказом Міністра внутрішніх справ України від 23 грудня 1995 року № 864 // Юридичний вісник України. -5-12 червня 1996 року. -№ 23.
 61. Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України з кримінальних справ (1973 – 2011 роки). – Х.: Право, 2011.

Інтернет-ресурси:

www.president.gov.ua	Президент України
www.rada.gov.ua	Верховна Рада України
www.kmu.gov.ua	Кабінет Міністрів України
www.ccu.gov.ua	Конституційний Суд України

www.scourt.gov.ua	Верховний Суд України
www.sc.gov.ua/	Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ
www.ssu.gov.ua	Служба безпеки України
www.arbitr.gov.ua	Вищий Господарський Суд України
www.ombudsman.kiev.ua	Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
www.rainbow.gov.ua	Рада національної безпеки та оборони України
www.minjust.gov.ua	Міністерство юстиції України
www.vru.gov.ua	Вища рада юстиції України
www.gp.gov.ua	Генеральна прокуратура України
www.cvk.gov.ua	Центральна виборча комісія України
www.uba.kiev.ua	Асоціація правників України
www.pravosud.org.ua	Українське правосуддя
www.nplu.kiev.ua	Національна парламентська бібліотека України
www.uamedia.visti.net/golos	Газета «Голос України»
www.uamedia.visti.net/uk	Газета «Урядовий кур'єр»
www.pravo.biz.ua	Електронна бібліотека з правознавства
www.pravo.org.ua	Центр політико-правових реформ
www.chitalka.info	Електронні підручники он-лайн/ Право
www.uapravo.org	Правовий журнал
www.nau.kiev.ua	Нормативні акти України - законодавство для практиків